

atferdssenteret

ÅRSMELDING 2007

Atferdssenteret

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning.....	2
2. Organisering	3
3. Atferdssenterets oppgave og oppdrag	4
3.1 Atferdssenterets oppgave.....	4
3.2. Atferdssenterets oppdrag 2007	4
4. Resultatoppnåelse i 2007.....	5
4.1. Utviklingsavdeling barn.....	5
4.2. Utviklingsavdeling ungdom	9
4.3 Forskningsavdelingen	14
4.4. Administrasjon/kommunikasjon.....	17
5. Personale per 31.12.07	18
6. HMS.....	19
7. Finansiering.....	20
Vedlegg 1 Konferanser, Undervisning og konferansebidrag.....	21
1.1 Konferanser	21
1.2. Undervisning og Konferansebidrag utviklingsavdeling barn.....	21
1.3 Undervisning og konferansebidrag utviklingsavdeling ungdom	23
1.4 Undervisning og konferansebidrag forskningsavdelingen	24
Vedlegg 2: Veiledning.....	28
2.1 Veiledning utviklingsavdeling barn.....	28
2.2 Veiledning utviklingsavdeling ungdom	28
2.3 Veiledning forskningsavdelingen	28
Vedlegg 3. Komitéarbeid, Faglige verv, Referee.....	29
3.1 Komitéarbeid/sensorvirksomhet/faglige verv utviklingsavdeling barn	29
3.2 Komitéarbeid/sensorvirksomhet/faglige verv utviklingsavdeling ungdom.....	29
3.3 Komitéarbeid/sensorvirksomhet/faglige verv forskningsavdelingen:.....	29

1. Innledning

Atferdssenterets mål er å sørge for best mulig behandling av barn og ungdom med alvorlige atferdsvansker gjennom evidensbasert praksis. Evidensbaserte metoder kan i vid forstand omtales som 'forskningsbaserte metoder', 'empirisk dokumenterte metoder', eller som 'metoder med dokumentert effekt'. Evidensbasert praksis bruker både evalueringsforskning og forskning om barns atferd og utvikling på en forpliktende måte. Tanken bak er at barn med atferdsproblemer skal kunne få omsorg som ivaretar deres behov, og som bygger på den best mulige tilgjengelige forskningskunnskap. Når Atferdssenteret legger vekt på evidens, er det fordi det har vært bekymring for at mange barn og unge med alvorlige atferdsvansker ikke får effektiv hjelp. Evidensbasert praksis er ferskvare, og den vil endre seg med økt kunnskap

Atferdssenteret utfører og stimulerer til tverrfaglig forskning knyttet til atferdsvansker, og styrker forbindelsen mellom forskning og praksis.

Forskningen ved Atferdssenteret foregår i intervensjons- eller tiltaksprosjekter, og i utviklingsprosjekter. Hensikten er å beskrive og analysere barns læring og utvikling på senterets fokusområder.

Flere av forskningsprosjektene skjer i samarbeid med utviklingsavdelingene for barn og ungdom, men med klart skille og arbeidsdeling mellom forsknings- og implementeringsaktiviteter. Samarbeidet gir gode muligheter til å prøve ut nye forskningsbaserte tiltak for barn og unge med alvorlige atferdsproblemer i etablerte praksismiljøer. Samtidig gir det anledning til å gjennomføre kontrollerte evalueringsstudier.

Atferdssenteret videreutviklet, kvalitetssikret og implementerte i 2007 følgende metoder:

- Multisystemisk Terapi (MST) et behandlingstiltak for ungdom i alder 12 til 18 år med alvorlige atferdsproblemer. Det er 22 MST-team fordelt på alle regioner. Det er gjort en utredning om utfordringer og barrierer i forbindelse med rekruttering av familier med ikke-vestlig, etnisk minoritetsbakgrunn til MST. Det er laget en prosjektskisse med forslag til strategier og tiltak.
- For denne ungdomsgruppen, som det er få gode behandlingstilbud for, har Atferdssenteret også startet utprøving av et nytt program, Functional Family Therapy. To behandlingsteam er under opplæring i denne metoden.
- Det er dessuten startet forsøk med en skolemodell (PALS) i ungdomsskolen.
- Det gjøres forberedelser til å prøve ut Multidimensional Treatment Foster Care program for ungdom (MTFC).
- Parent Management Training Oregon-modellen (PMTO) har team og terapeuter over hele landet. Tilbudet retter seg mot familier med barn mellom 3 og 12 år med alvorlige atferdsproblemer.
- "Tidlig innsats for barn i risiko - et kommunalt program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn" (TIBIR), er implementert i 58 kommuner. Programmet består i tillegg til PMTOs behandlingsmodell av fem korttidsintervensjoner; kartlegging, foreldrerådgivning, foreldregruppetilbud, sosial ferdighetstrening til det enkelte barn og konsultasjon til ansatte i barnehage og skole.
- Utvikling av gruppetilbud i PMTO for foreldre med minoritetsbakgrunn.

- 90 skoler har implementert Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen (PALS) Det er utdannet elleve PALS veiledere og flere nye er under opplæring.

2. Organisering

Atferdssenteret – Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis as er et aksjeselskap heleid av Universitetet i Oslo. Senteret er organisert som et datterselskap i UniRand As. Styret har syv medlemmer med personlige vararepresentanter. Tre av medlemmene oppnevnes av Universitetet i Oslo.

Fram til 5.4.07 var styret:

Styreleder Tore Hansen, professor, Det samfunnsvitenskaplige fakultet
 Fanny Duckert, professor Det samfunnsvitenskaplige fakultet
 Erik Gulbrandsen, daglig leder UniRand AS
 Haktor Helland, ekspedisjonssjef Barne- og likestillingsdepartementet
 Freia Kärki, seniorrådgiver, Sosial- og helsedirektoratet
 Bjørn Staff Halvorsen, avdelingsdirektør, Utdanningsdirektoratet
 Tori Mauseth, spesialrådgiver, Atferdssenteret. Ansattes representant

Vararepresentanter:

Gunn Elisabeth Birkeland, professor Det samfunnsvitenskaplige fakultet
 Odd Arne Tjersland, førsteamanuensis Det Samfunnsvitenskaplige fakultet
 Wenche Hanneborg, rådgiver UniRand AS
 Harald Siem, seniorrådgiver Sosial- og helsedirektoratet
 Eli Grut, avdelingsdirektør Barne- og likestillingsdepartementet
 Peder Stokke, seniorrådgiver Utdanningsdirektoratet
 Harald Janson, forsker, Atferdssenteret. Ansattes representant

Fra 5.3. 07 ble det for 2 nye år oppnevnt nytt styre:

Styreleder Tore Hansen, professor, Det samfunnsvitenskaplige fakultet
 Odd Arne Tjersland, førsteamanuensis Det Samfunnsvitenskaplige fakultet
 Erik Gulbrandsen, daglig leder UniRand AS
 Frid Hansen, Fagsjef, Borgestad klinikken
 Hilde Heggelund, Fylkesnemnda i Buskerud
 Egil Larsen, Avdelingsleder, Øverbye kompetansesenter
 Tori Mauseth, spesialrådgiver, Atferdssenteret. Ansattes representant

Vararepresentanter:

Monica Dahlen, Professor spesialpedagogikk, UiO
 Fanny Duckert, professor Det samfunnsvitenskaplige fakultet
 Eli Marie Killi, Avdelingsleder, Øverbye kompetansesenter
 Asbjørn Bøe, Regionsleder, Fylkesnemnda region Øst
 Torkjell Berge, Redaktør, Norsk Psykologforening
 Harald Janson, forsker, Atferdssenteret. Ansattes representant

Det ble i 2007 avholdt 4 styremøter.

3. Atferdssenterets oppgave og oppdrag

3.1 Atferdssenterets oppgave

Atferdssenterets hovedoppgave er å øke kunnskapen og styrke kompetansen blant alle som arbeider med atferdsproblemer blant barn og unge. Senterets oppgaver er todelt: På den ene siden driver Atferdssenteret implementering, opplæring og videre utvikling av etablerte metoder i arbeidet med alvorlige atferdsproblemer. På den andre siden driver Atferdssenteret tiltaksforskning knyttet til evaluering og utvikling av nye metoder, samt forskning om utbredelse og utvikling av atferdsproblemer.

Atferdssenteret har tre avdelinger; Utviklingsavdelingen barn, Utviklingsavdelingen ungdom og Forskningsavdelingen. Senteret har nasjonalt nettverksansvar for forskere og miljøer som arbeider med forskning og kompetanseutvikling i arbeidet med atferdsvansker hos barn og unge.

Atferdssenterets arbeidsoppgaver tar utgangspunkt i senterets mål og oppdrag:

- Forskningsvirksomhet
- Utviklingsarbeid
- Formidlingsvirksomhet
- Implementering av evidensbaserte metoder
- Undervisning, opplæring og veiledning
- Utvikle tiltak for å sikre rekruttering til stillinger ved senteret
- Etablere nasjonalt fagmiljø om utbredelse og utvikling av problematferd
- Koordinere kunnskapsutvikling og bygge nettverk for metodeutvikling
- Kvalitetssikringsvirksomhet
- Støtte utvikling av en kjede av hjelpetiltak som er lett tilgjengelige og nøye tilpasset den enkelte families behov
- Kvalitetssikre og utvikle kvalitetssikringssystemer knyttet til MultifunC institusjonene.

3.2. Atferdssenterets oppdrag 2007

Senterets oppdrag er formulert i vedtektenes § 4 og tildelingsbrevet fra Barne- og likestillingsdepartementet for 2007.

- Studere årsaker til atferdsproblemer og omfanget av atferdsproblemer i familier med barn og unge.
- Videreføre pågående virksomhet med videre opplæring i, kvalitetssikring og implementering av metodene Parent Management Training – Oregonmodellen (PMTO) og Multisystemic Therapy (MST).
  - MST tilbudet til kommunene skal opprettholdes og bygges ut, dette forutsetter bl.a. et godt samarbeid med fagteamene i regionene.

- I forlengelsen av det ordinære PMTO- og MST-arbeidet skal senteret også samarbeide med lokale og regionale fagmiljø for å øke og styrke bruk av familie- og nærmiljøbaserte prinsipper og tilnæringsmåter i de kommunale tjenestene.
- Opplæring, implementering og forskningsbasert evaluering av forebyggingsprogrammet avledet av prinsipper fra PMTO; Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR), skal fortsette.
- Arbeidet med PMTO i foreldregrupper av etniske minoriteter skal følges opp
  - Utvikle metoder for forskningsbasert evaluering av tiltak og metoder.
  - Styrke forbindelsen mellom forskning og praksis.
  - Inkludere rusperspektivet i studier av problematferd.
  - Det skal i utvikling og implementering av enkeltprogrammer legges spesiell vekt på forebygging og behandling av rusproblemer.
  - Ferdigstille Strategidokument for 2007 – 2009

4. Resultatoppnåelse i 2007

4.1. Utviklingsavdeling barn

Implementeringsvirksomhet

I tett samarbeid med Atferdssenterets sentralt ansatte i avdelingen, forestår de seks regionskoordinatorene (ansatt på Atferdssenteret) og de syv regionskonsulentene (ansatt i Bufetat) store deler av implementeringsaktivitetene utgått fra Atferdssenterets virksomhetsplaner. Implementeringen foregår primært i utvalgte kommuner i alle landets helseregioner gjennom innføring av TIBIR programmet. I videreføringen av skolemodellen PALS er det seks regionskoordinatorene ansatt i de statlige kompetansesentrene (Statsped) som i nært samarbeid med Atferdssenterets sentralt ansatte, gjennomfører spredningen av denne.

Organisering av arbeidet – styring og samordning

Fra 2007 har det vært avholdt to samlinger for samordning av spredningsvirksomheten i PMTO, TIBIR og PALS. Grunnlaget for dette arbeidet er Atferdssenterets strategiske plan og avdelingens virksomhetsplan. Mellom møtene er det løpende, planlagte kontaktmøter mellom senteret og den enkelte region.

PMTO behandling og opplæring av nye PMTO terapeuter

Tilbud om PMTO behandling er nå tilgjengelig i de regionale barneverntjenester (Bufetat), i mange poliklinikker innen psykisk helsevern for barn og unge og i en del utvalgte kommuner. I løpet av 2007 ble det sertifisert 23 nye terapeuter. Ved utgangen av 2007 er det til sammen 201 sertifiserte terapeuter i Norge, fordelt på henholdsvis 45 terapeuter i Bufetat, 47 terapeuter i psykisk helsevern for barn og unge og 94 terapeuter fra utvalgte kommuner. I tillegg har vi 15 terapeuter fra andre instanser, 12 av disse er ansatt på Atferdssenteret.

Avdelingen har også forestått opplæringen og sertifiseringen av 16 danske terapeuter initiert av Servicestyrelsen i Danmark.

Opplæringsprogrammet for fjerde kull (G4) PMTO terapeuter i sør, øst og nord ble avsluttet desember 2007 med til sammen 50 nye kandidater. Det ble på slutten av dette året startet opp nye opplæringer både i regionene vest og i nord med til sammen 60 kandidater. Disse utdanningene er henholdsvis organisert av Bufetat i vest og av Atferdssenterets regionsledd i nord i samarbeid med psykisk helsevern for barn og unge i samme region.

Videreføring av en helhetlig forebyggende modell for atferdsvansker hos barn

Videreføringen av forebyggingsprogrammet ”Tidlig innsats for barn i risiko – TIBIR” har fortsatt i 2007. Hovedfokus har vært på oppfølging av de første 26 kommunene og bydelene med videre opplæring for foreldrerådgivere og sosiale ferdighetstrenerer med hovedvekt og prioritering av kommuner som har sagt seg villig til å delta i utprøving av disse to modellene (jfr. forskningsavdelingens beskrivelse av studien knyttet til TIBIR).

I tillegg til PMTO behandlingsmodell består kommuneprogrammet av fem korttidsintervensjoner; 1) foreldrerådgivning rettet mot foreldre, 2) gruppetilbud rettet mot foreldre, 3) sosial ferdighetstrening rettet mot det enkelte barn, 4) konsultasjon til ansatte i barnehage og skole og 5) kartlegging og tidlig identifisering. Intervensjonene utøves av helsesøstere, rådgivere ansatt i PPT, og ansatte i barneverntjenesten.

Regionale oppstartseminarer høsten 2005 ga grunnlaget for kommunale planer innenfor de ulike forebyggingsintervensjonene, og pr 2007 deltar 58 kommuner. Fokus i 2007 har vært på opplæringen til foreldrerådgivere og sosial ferdighetstrening, til sammen har nesten 500 fagpersoner gjennomført opplæringen.

I de involverte kommunenes planer legges det opp til en videreføring med opplæring i de øvrige intervensjonene fra 2007.

Avdelingen har samarbeidet med forskningsavdelingen i gjennomføringen av en effektstudie der rådgiver- og sosial ferdighetstreningintervensjonene i TIBIR evalueres. I hver randomiserte, kontrollerte studie skal 200 familier/barn delta. Tilsammen 9 kommuner bidrar.

Det er i 2007 utarbeidet håndbøker og materiell for opplæringsmodulene i kartlegging og konsultasjon.

Videreføring og implementering av skolemodellen PALS

I forbindelse med videreføring av den skoleomfattende tiltaksmodellen PALS er det ansatt seks regionale koordinatører i Statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped Vest, Statped Nord, Samisk spesialpedagogisk støtte (SEAD), Øverby kompetansesenter og Torshov kompetansesenter). Disse har forestått implementeringsaktivitetene i kommunene i regionene Vest, Nord og Øst sammen med Atferdssenterets sentralt ansatte i avdelingen.

Det ble gjennomført en rekke informasjons- og stedlige tilretteleggingsmøter i kommunene for videreføring og implementering av PALS trinn II. I tillegg ble det avholdt tilsvarende møter for skoler og skoleeiere som er invitert til evalueringsstudien ”Positiv atferdsstøtte i skolen 2007-12”. I forbindelse med planlegging og utvikling av denne evalueringsstudien har det vært et omfattende samarbeid med forskningsavdelingen.

Det er tilrettelagt for videreføring av PALS trinn III fra 2008 med invitasjon om deltakelse til utvalgte kommuner i regionene Vest, Midt, Nord, Øst og Sør.

90 grunnskoler med til sammen ca 22000 elever i 41 kommuner deltar i PALS og får opplæring, veiledning og oppfølging fra en ekstern PALS-veileder ansatt i PP-tjenesten eller Statped. 27 av skolene deltar i ovennevnte evalueringsstudie.

Det ett-årige opplæringsprogrammet for første kull (K 1) PALS-veiledere med 19 kandidater (ansatte i Statped og PP-tjenesten) er avsluttet sommeren 2007. En ny opplæring (K 2) med ni kandidater startet opp sommeren 2007. Fire PALS-veiledere er sertifisert.

Det er igangsatt ett samarbeid med Utviklingsavdeling ungdom for tilpasning av PALS til ungdomstrinnet.

Effektstudie med minoritetsetniske familier

Gjennom store deler av året har det foregått planlegging av evalueringsforskning av PMTO gruppeintervensjon rettet mot ikke-vestlige innvandrerfamilier i bydel Grorud og Søndre Nordstrand i 2008. Gjennom høsten 2007 har arbeidet vært rettet mot opplysningsarbeid, opplæring av fagpersonell til rekruttering av foreldre, rekruttering og opplæring av LINK - arbeidere. Rekrutteringsarbeidet har vært arbeidskrevende og består blant annet av invitasjon til foreldremøter i bydelene og informasjonspåvirkning via bydelenes fagpersoner. Det er utarbeidet informasjonsbrosjyrer til foreldre på eget morsmål. Det er i ferd med å bli rekruttert et utvalg på 80 småbarnsfamilier med pakistansk og somalisk minoritetsbakgrunn. For å kunne delta i gruppeintervensjonen, må familiene ha barn under åtte år som viser tegn til begynnende eller alvorlige atferdsvansker.

Sertifiseringsarbeid

Det er gjennomført sertifisering av 23 G4 terapeuter fra region midt våren 2007, hentet fra 8 kommuner, 5 fra BUF-etat og 1 fra Multifunc, samt 2 terapeuter fra BUPA behandlingssenheter for barn i Buskerud. 13 terapeuter fra kull 2 i Danmark er også blitt sertifisert av det norske sertifiseringsteamet.

Sertifiseringsteamene har bestått av 2 sentralt ansatte og 4 fra regionsleddet. Det arbeides systematisk med å utvide sertifiseringsteamet med nye medlemmer fra regionsleddet, for å styrke og utvide sertifiseringskompetansen på landsbasis. I tillegg har en dansk terapeut startet opplæring i sertifisering.

Kvalitetssikring av igangsatte aktiviteter

Det er blitt gitt vedlikeholdsveiledning til alle sertifiserte PMTO-terapeuter over åtte dager i de fem helseregionene. Det er til sammen 30 veiledningsgrupper, 7 i øst, 5 i sør, 6 i vest, 7 i midt og 5 i nord.

Det er blitt avholdt kurs for alle PMTO - vedlikeholdsveiledere sentralt over to dager. I tillegg har regionskoordinatorene hatt regionale samlinger for vedlikeholdsveilederne.

Det har vært regionssamlinger over to dager for PMTO-terapeuter i alle regioner. I noen regioner har det vært to dager hvert halvår.

Det er etablert systemer for oppfølgingsveiledning i forhold til intervensjonene i forebyggingsprogrammet TIBIR

Det har vært utført omfattende arbeid for å opprettholde reliabiliteten som FIMP-kodere (som skal sikre metodeintegritet). FIMP anvendes både i effektstudien, NIDA-studien, i sertifiseringen av PMTO-terapeuter og i veiledningen av PMTO-terapeuter.

Det er utviklet et kvalitetssikringsverktøy i arbeidet for å sikre PALS-veilederens metodeintegritet som anvendes i veilednings- og sertifiseringsøyemed.

Det er igangsatt vedlikeholdsveiledning for PALS-veiledere som har avsluttet opplæringen. Dette ledes av Atferdssenteret og PALS-regionskoordinatorene.

Det er etablert veiledningsgruppe for alle PALS-regionskoordinatorene som driver vedlikeholdsveiledning av PALS-veiledere under ledelse av Atferdssenteret.

Det er etablert nettverkssamlinger for vedlikeholdsveiledning av PALS-team som har gjennomført opplæring. Disse ledes av PALS-veiledere.

Den årlige PALS-konferansen er avholdt som ledd i vedlikeholdsaktiviteter for skolenes PALS-team. 215 deltakere fra landets PALS-skoler og Island deltok. Kunnskapsministeren avsluttet konferansen.

Opplæring av PMTO-terapeuter i Danmark

Avtalen med Servicestyrelsen i Danmark om opplæring av et kull på 16 terapeuter er gjennomført som et samarbeid mellom Nasjonalt Implementeringsteam fra Utviklingsavdeling Barn og fire danske PMTO terapeuter. De to siste arbeidsseminarene ble avholdt våren 2007.

I tillegg har de fire danske terapeutene fra kull 1 mottatt vedlikeholds- og implementeringsveiledning gjennom fire heldagsmøter.

Det er bestemt at Servicestyrelsen skal overta ansvaret for opplæring av kull 3 i Danmark som opprinnelig var lagt til Kolding Seminarium. Det er i denne sammenheng avholdt flere møter med Servicestyrelsen om hvordan Atferdssenteret skal bistå i videreføringen av PMTO i Danmark.

Samarbeid med andre fagmiljøer

- Samarbeidet med Oregon Social Learning Center (OSLC) er videreført, både i forhold til opprettholdelse av reliabilitet i FIMP kodingen og i forhold til drøftelser av kliniske implikasjoner for metodens revisjon/videreutvikling med utgangspunkt i resultater fra den norske effektstudien.
- Det er fortsatt et utstrakt samarbeid med veiledning fra Universitetet i Oregon og Oregon Social Learning Centre for videreutvikling av PALS-modellen og utvikling av kvalitetssikringsverktøy.
- Det har vært gjennomført samarbeidsmøter med Utdanningsdirektoratet og Statped Vest, Statped Nord, Torshov kompetansesenter og Øverby kompetansesenter for tilrettelegging av implementering og drift av PALS i regionene.
- Det er også etablert et samarbeid med Prosocial om det sosiale ferdighetstreningprogrammet ”Steg for Steg”.

- Gjennom året har det vært flere samarbeidsmøter med Bufdir med intensjon om å utrede behovet for fremtidig organisering av hvordan PMTO virksomheten best kan forankres og driftes i eksisterende tjenesteområder.
- Samarbeidet med Webster-Stratton programmet ”De utrolige årene” er videreført med jevnlig kontakt og utveksling hvor gjensidig tilpasning av de særskilte implementeringsplaner spesielt er blitt sikret.
- Det er vært et fortløpende samarbeid med Høgskolen i Akershus for å utrede muligheten for om Høgskolen kan overta organiseringen og gjennomføringen av opplæringsprogrammet PMTO.
- For å finne frem til en samordning mellom det statlige Foreldreveiledningsprogrammet og forebyggingsprogrammet TIBIR, har det vært avholdt møte med Bufdir.
- Utviklingsavdeling barn har vært representert med en fast deltaker i Temanettverket ”uroelige sped-og småbarn” som er initiert av R.BUP sør- og øst.
- Vi har nylig innledet faglig utveksling med Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)

Klinikkvirksomhet

Det er gjennomført PMTO behandling i åtte familier i løpet av året ved senterets klinikk. I tilknytning til noen av sakene har vi drevet ferdighetstrenergruppe for barn og veiledning i aktuelle skoler.

Publikasjoner

Bøker, bokkapitler og avhandlinger

Anett K. Apeland (2007) ”De voksnes eller barnets allierte? Parent Management Training – Oregon Modellen”. I Haavind, H. og Øvreide, H. ”Barn og unge i psykoterapi. Bind II: Terapeutiske fremgangsmåter og forandring”. Gyldendal akademisk forlag.

Terje Christiansen (2007) ”Implementering og utprøving av et helhetlig program for forebygging og behandling av atferdsvansker; erfaringer og innvirkning på fellesskapets opplevde mestningsnivå. Masteroppgave, to artikler, NTNU.

Kronikker/innlegg/intervju

Anne Arnesen & Mari-Anne Sørli: ”Forebygge atferdsproblemer og fremme sosial kompetanse – en presentasjon av PALS”, Forebygging.no: Video-program.

Arnesen, A., M. Hendis, W. Meek-Hansen & T. Ogden: ”Upålitelig om oppdragelse av barn på skoler i Eidsvoll”, Eidsvoll Ullensaker blad.

Anne Arnesen: ”Målet er å forebygge”, Skolelederen

Elisabeth Askeland: Intervju med SPOR om PMTO og TIBIR.

4.2. Utviklingsavdeling ungdom

Hovedfokus for virksomheten til utviklingsavdeling ungdom har gjennom 2007 vært å ivareta driften av MST (multisystemisk terapi) i Norge og starte opp FFT-team (Functional family therapy) i Bufdir. I tillegg har avdelingen laget skisse til et minoritetsprosjekt i form av

en rapport, startet arbeidet med å tilpasse PALS (Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen) til ungdomstrinnet og begynt forberedelsene til oppstart av en MTFC-pilot (Multidimensional Treatment foster Care).

Utviklingsavdeling ungdom har ivarettatt driften av MST i Norge gjennom:

Opplæring og kvalitetssikring av MST-teamene

Det er p.t. 22 MST-team i drift i Norge med til sammen ca. 120 ansatte. Driften av MST-teamene innebærer ansvar for teoretisk og metodisk opplæring og kvalitetssikring av alle som er involvert i MST-arbeidet. Driften innebærer også konsultasjon til Bufetats ledelse om organisatoriske forhold som er viktige for MST. MSTs organisasjonsmanual gir anvisninger for gjennomføring av MST i praksis.

Opplæring og kvalitetssikring av MST-teamene innebærer:

- Ukentlig telefonkonsultasjon i alle MST-saker.
- Individuell opplæring og oppfølging av veiledere.
- 5- dagers grunnopplæring av nyansatt MST-personale.
- 4 vedlikeholdsseminarer (2-dagers seminarer) for alle team og 2 vedlikeholdsseminarer (2-dagers) for veiledere.
- Innhenting av månedsrapporteringer for alle MST-saker.
- Utarbeiding av Programevaluering (PEV) for alle team 3 ganger i året.
- Konsultasjon på organisasjonsnivå til Bufetat/Bufdir som har ansvaret for MST-teamene i Norge.

Kvalitetssikring av igangsatte aktiviteter

Utviklingsavdeling ungdom innhenter månedlig data om alle MST-saker. Disse dataene har blitt analysert, og resultatene for hvert enkelt team har blitt tilbakeformidlet til nøkkelinstanser (MST-team, barneverndirektører, internasjonalt ansvarlige for kvalitetssikring av MST ved MST Services, USA) i form av tertiale programevalueringer.

Viderutvikling og styrking av kvalitetssikringen

- Arbeid med utvikling av webbasert registrering og rapportering av saksdata i MST. Dette involverer forhandlinger med MST Institute, USA om kjøp av en eksisterende database, og samarbeid med USIT/Universitetet i Oslo om fysisk og administrativ lokalisering av denne databasen. Dette arbeidet videreføres i 2008.
- Utvikling av standardiserte prosedyrer for innhenting av TAM (Therapist Adherence Measure), og samarbeid om etablering av kvalitetssikringsavdeling i Bufdir for sentralisert innhenting av TAM.
- Oversettelse av kvalitetssikringsinstrumenter til norsk.
- Oppfølging av MST-teamene for styrking av rutiner for innhenting av SAM (Supervisor Adherence Measure)

Opplæring av MST-konsulenter

Alle MST-konsulentene, både de som er ansatt på Atferdssenteret og de regionale, får opplæring og kvalitetssikring fra MST Services, i samarbeid med fagdirektør og assisterende fagdirektør for MST ved Atferdssenteret.

Samarbeid med Bufetat og Bufdir for å sikre vellykket implementering av MST

Arbeidet med å implementere MST har i 2007 fortsatt vært preget av konsolidering innenfor den nye organiseringen av barnevernet. Det har vært et tett samarbeid med Bufetat, blant annet for å innarbeide den norske modellen for ledelse av MST-enhetene i alle regionene, og for å drøfte tiltak for å øke sakstilfanget og produktiviteten i MST.

Vi har deltatt på flere møter i Bufdir og vi har vært i dialog med ledelsen i de ulike regionene for å ivareta MST administrativt og faglig. Vi har deltatt i rekruttering og intervjuer av veiledere i flere av regionene.

Som ledd i implementeringen av MST i Norge er det kontinuerlig dialog med Bufdir om en MST-enhet i Bufdir som kan ivareta driften av MST-teamene i samarbeid med Atferdssenteret. Det var ingen søkere til lederstilling i denne enheten da den ble utlyst, men de 3 regionale MST-konsulentene er ansatt i Bufdir fra 1. desember og vil fortsatt være under faglig ledelse av fagdirektør ved Utviklingsavdeling ungdom ved Atferdssenteret. Stillingen vil bli lyst ut på nytt i 2008.

Utvidet MST-behandling for ungdom med rusproblemer – CM studien

I 2007 har forskningsavdelingen, i samarbeid med Ashlie Sheidow ved FSRC, Charleston, SC, USA, fortsatt analysene av data fra Contingency Management (CM)- studien som ble avsluttet i september 2006. CM innebærer kognitiv-atferdsterapeutiske intervensjoner rettet mot ungdommens rusmisbruk i kombinasjon med MST. Prosjektet innebærer bruk av intensive kvalitetssikringsprotokoller for å opprettholde behandlingsintegritet.

I tråd med signaler fra MST Services har vi valgt å avvente videre implementering av CM til resultatene av den norske studien blir publisert.

Parallelt med CM- prosjektet har vi arbeidet med å styrke arbeidet med rus innenfor MST.

MST geografisk

Det er en overordnet målsetning at MST-tilbudet til kommunene skal opprettholdes og bygges ut. I samarbeid med forskningsavdelingen utarbeidet implementeringsavdeling ungdom i 2006 pilotstudien "MST geografisk" som ble videreført i 2007. Det innebærer at familier som bor utenfor MSTs geografiske rekkevidde blir tilbudt MST-behandling. Det har også i 2007 vært lite tilgang på saker og evaluering av dette prosjektet er utsatt til 2008.

Etableringen av FFT-team i Norge

Utviklingsavdeling ungdom arrangerte i 2007 et møte der utviklere av Funksjonell Familierterapi (FFT) fikk presentere metoden for representanter fra Bufdir, Bufetat og Barne- og likestillingsdepartementet (BLD). Bufdir, Bufetat og BLD besluttet oppstart av FFT-team som behandlingstilbud for ungdom med alvorlige atferdsvansker i Norge. Utviklingsavdeling ungdom skulle lede denne implementeringen og inngikk en avtale med FFTs utviklere om opplæring og kvalitetssikring av 5 team - ett team i hver av Bufetats regioner. På grunn av

mangel på kvalifiserte søkere ble det i 2007 kun opprettet to team, ett i Skien og ett i Stavanger. Grunnopplæringen for de to teamene ble gjennomført i november 2007.

Utviklingsavdeling ungdom har i tilknytning til oppstart av teamene deltatt i rekruttering og utvelgelse av terapeuter, utarbeidet og kvalitetssikret informasjonsmateriell/presentasjoner, laget norske retningslinjer for rutiner og prosedyrer, holdt FFT-presentasjoner for aktuelle fagteam og planlagt og tilrettelagt opplæring og kvalitetssikring. Utviklingsavdeling ungdom har også fulgt teamenes utvikling og etablering av kvalitetssikringsrutiner.

Oppstart av en MTFC-pilot

Høsten 2007 besluttet BLD og Bufdir å prøve ut MTFC, Multidimensional Treatment Foster Care, en evidensbasert terapimodell for behandling av ungdom med alvorlige atferdsproblemer i fosterhjem, med tilbakeføring til opprinnelsesfamilien. MTFC skal i første omgang startes opp med et team i region Øst. 1. oktober 2007 ble det ansatt en psykolog på utviklingsavdeling ungdom for å ivareta implementeringen av denne metoden.

Andre utviklingsoppgaver

Vi driver kontinuerlig utvikling av norsk materiell knyttet til opplæring, konsultasjon og kvalitetssikring.

Avdelingens fagdirektør har deltatt i den nordiske referansegruppen for MultifunC.

Alle ansatte i MultifunC- institusjonenes familieteam og utredningsteam har tilbud om å delta på opplæringsuken i MST.

Assisterende fagdirektør, Tori Mauseth bodde første halvdel av 2007 i Berkeley, California, og hadde 3 måneders studiepermisjon som ble brukt til å se spesielt på muligheten for å styrke arbeidet med skoleintervensjoner i MST. Dette er et av satsningsområdene for avdelingen, jfr. strategisk plan. Dette arbeidet har vært med på å danne grunnlag for videre jobbing med styrking av skoletiltak for ungdom, og det ble i 2007 ansatt en pedagog i halv stilling for å tilpasse skolemodellen PALS, Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling i skolen, til ungdomskolen.

Det ble også ansatt en prosjektmedarbeider i halv stilling som har laget skisse til et minoritetsprosjekt. Denne skissen vil danne grunnlag for videre arbeid med å øke rekrutteringen av minoritetsfamilier til MST.

Samarbeid med andre fagmiljøer:

- Samarbeid med MST Services, Charleston, SC, USA
- Samarbeid med FSRC (Family Services Research Center), Charleston, SC, USA, ved Scott Henggeler, Phillippe Cunningham og Ashli Sheidow i forbindelse med forskningsprosjektet MST/CM.
- Samarbeid med MST i Sverige og Danmark.
- Samarbeid med islandske myndigheter om oppstart av MST på Island.
- Samarbeid med FFT LLC, ved Jim Alexander og Doug Kopp.

- Samarbeid med Tom Sexton, Professor and Director ved Center for Adolescent and Family Studies, Counseling Psychology Program, Indiana University, i forbindelse med oppstart av FFT i Norge.
- Samarbeid med Astrid van Dam og Mirjam Becker, FFT Knowledge Center, Amsterdam, Nederland.
- Samarbeid med Kjell Hansson, FFT Sverige/Socialhögskolan i Lund.
- Samarbeid med Todd Sosna, Senior Associate, California Institute of Mental Health.
- Samarbeid med Per Schüller, FamilieForum, skandinavisk kontakt for implementering av MTFC.
- Samarbeid med Helen Jones, Professional Advisor, Looked after Children's Section, Department for Education and Skills, England.
- Samarbeid med Rosemarie Roberts, Project Manager, National Treatment Foster Care Project, Michael Rutter Centre for Children and Young People, England.
- Samarbeid med Sylvia Rowlands, leder for Blue Sky Project, New York.
- Samarbeid med MultifunC i Norge og Sverige.
- Samarbeid med andre instanser om juridiske forhold ved MST. Det har vært samarbeid med BLD, Bufdir og Datatilsynet for å sikre at prosedyrene ved saksbehandlingen i MST har vært i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter, og for å sikre at personvernet har vært tilbørlig ivarettatt. I tilknytning til dette har det blitt arbeidet med krypteringsprosedyrer for oversendelse av lyd- og tekstfiler, og det har blitt utarbeidet standardiserte samtykkeerklæringer for MST terapeuter og veiledere for innhenting og registrering av personopplysninger.

Klinikkvirksomhet

I forbindelse med FFT har vi gitt tilbud om behandling til familier henvist fra familievernkontor, barneverntjeneste og poliklinikk for psykisk helse, barn og ungdom.

Publikasjoner

Artikler:

Christensen, B. & Mauseth, T. (2007). Multisystemisk terapi: familie- og nærmiljøbasert behandling av ungdom med alvorlige atferdsvansker. *Tidskrift for Norsk Psykologforening*, 44, 1095-1106.

Mørkrid, D. & Christensen, B. (2007). Funksjonell familieterapi. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 3, 15-23.

Ogden, T., Christensen, B., Sheidow, A., & Holth, P. (in press). Bridging the gap between science and practice: The effective nationwide transport of MST programs in Norway. *Journal of Child and Adolescent Substance Abuse*.

Bokkapitler:

Mauseth, T.: Den unges plass og betydning i multisystemisk behandling av antisosiale atferdsforstyrrelser. I H. Haavind og H. Øvreide, red. (2007). *Barn og unge i psykoterapi. Bind II: Terapeutiske fremgangsmåter og forandring*. Gyldendal akademisk forlag

Mediekontakt

Debattinnlegg/intervju av presse:

Dagfinn Mørkrid intervjuet av SPOR i forbindelse med oppstart av FFT-team.

4.3 Forskningsavdelingen

Prosjekter som ble avsluttet med publikasjoner i 2007 omfatter MST, behandlingseffektstudien, evalueringen av PALS ved fire pilotskoler, og "Lokalt samarbeid om barns sosiale læring og utvikling" (Lørenskog prosjektet). Blant forskningsprosjektene som videreføres er, PMTO behandlingseffekt- og implementeringsstudien, "Barns sosiale utvikling" (BONDS), "Tidlig innsats for barn i risiko" (TIBiR) og evalueringen av MST/CM prosjektet. I 2007 ble datainnsamlingen i forbindelse med PMTO implementeringsstudien avsluttet, og resultatene blir nå bearbeidet med tanke på publisering. Denne NIDA-finansierte studien er et samarbeidsprosjekt med Marion Forgatch, Gerald Patterson og deres kolleger ved Oregon Social Learning Center, og begge miljøer vil bidra i arbeidet med analyse og utskriving av resultatene. I 2007 ble stipendiatene Sihu Klest og Joshua Patras tatt opp på dr. psychol. programmet ved Universitetet i Oslo. De skal fokusere på organisasjonspsykologiske temaer knyttet til PMTO implementeringsstudien.

De første resultatene fra PMTO behandlingseffektstudien vil bli publisert i 2008, samtidig som arbeidet med analyse og utskriving av oppfølgingsdata blir påbegynt. På tilsvarende måte er prosjektfasten i MST med Contingency Management avsluttet, men arbeidet med utskriving vil først bli avsluttet i 2008.

Blant nye forskningsprosjekter som startet i 2007 inngår et opplærings- og forskningsprosjekt knyttet til Contingency Management i rusbehandling av ungdom, en ny og mer omfattende evalueringsstudie av skoleprogrammet PALS samt et forsknings- og utviklingsprosjekt knyttet til utprøving av PMTO i minoritetsfamilier (se beskrivelser nedenfor) og evaluering av de sentrale modulene i TIBiR-modellen.

Evalueringstudien "Positiv atferdsstøtte i skolen"

En longitudinell studie av PALS-modellen ble igangsatt våren 2007 for å studere modellens korttids-, langtids- og differensielle effekter, samt å studere hvilken betydning implementering og kvalitetssikring har for utbytte og praksis i skolen. Studien gjennomføres i et større utvalg skoler med varierende størrelse og geografisk beliggenhet, og den er basert på et stratifisert kontrollgruppe-design med fem datainnsamlinger over fire år. Evalueringsutvalget består av 28 skoler som implementerer PALS, 18 sammenligningsskoler og 18 skoler som implementerer en enklere PALS versjon, kalt "PALS Komprimert". I 2007 ble data- og driftstekniske systemer og databaser tatt i bruk. I løpet av året ble de to første datainnsamlingene gjennomført med bidrag fra 48 rektorer, ca. 1200 skoleansatte, 5600 elever på 4.-7.klassetrinn og 1000 foreldre. Ansvarlig forsker: Mari-Anne Sørli, Prosjektmedarbeider: Asgeir Røyhus Olseth.

Evaluering av "PMTO-foreldregupper for etniske minoriteter".

Dette er en pre-post randomisert kontrollert evalueringstudie som ble påbegynt i 2007. Rekruttering av familier er godt i gang ved utgangen av 2007, og dette arbeidet vil fortsette utover vinteren 2008. I løpet av første halvdel av 2008 vil inntaksdata være samlet inn og andre datainnsamling vil finne sted i 2008 med påfølgende rapportering av resultatene. Ansvarlig forskere: Ragnhild Bjørknes og Terje Ogden

Evaluering av TIBiR: ”Tidlig innsats for barn i risiko”.

TIBiR modellen består av fem intervensjonsmoduler, (1) Rådgivning til foreldre, (2) Sosial ferdighetstrening, (3) Konsultasjon til pedagogisk personale, (4) PMTO foreldregruppe og (5) PMTO behandling. Det gjennomføres en randomisert studie av hver intervensjonsmodul, med unntak av PMTO som har blitt evaluert i en egen studie. I løpet av våren 2007 begynte rekrutteringen av familier til evalueringen av rådgivning og sosial ferdighetstrening, og omtrent 60 % av rekrutteringsarbeidet var utført i begge studiene pr. desember 2007. Studien av konsultasjonsmodulen begynner i 2009, mens PMTO foreldregruppe igangsettes våren 2008. Ansvarlige forskere: John Kjøbli og Terje Ogden.

”Barns sosiale utvikling” - en longitudinell studie.

Pilotstudien i prosjektet fortsatte i 2007. Datainnsamlingen for hovedprosjektet har pågått hele 2007 i fem kommuner (Drammen, Porsgrunn, Skien, Bamble og Tinn). Sju intervjuere og to telefonintervjuere er engasjert for datainnsamlingen, som finner sted lokalt i de utvalgte kommunene. PC-baserte forskningsadministrative systemer og PC-baserte intervjuer er spesielt utviklet for prosjektet. Ved utgangen av 2007 var 700 familier rekruttert til hovedprosjektet. Rekrutteringen av familier vil fortsette ut 2008. I løpet av 2007 har planlegging innfor barnehagedelen av undersøkelsen funnet sted, og et nasjonalt forskningssamarbeid rundt dette delprosjektet blitt etablert. Datainnsamling i ca. 105 barnehager hvor barna som deltar prosjektet forventes å gå, vil begynne i mars 2008. Ansvarlige forskere: Harald Janson, Ane Nærde og Terje Ogden. Prosjektmedarbeidere: Christine Hassel Kristoffersen, Kristin Nordahl og Bjørn Arild Kristiansen.

Professor Monica Dalen, Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo, startet i 2007 opp et søsterprosjekt, Internasjonalt adopterte barns sosiale utvikling, som skal følge 200 internasjonalt adopterte barn og deres familier fra kort etter ankomst til barna er 4 år. Hovedsakelig vil adopsjonsprosjektet bruke de samme metodene og de samme måleinstrumentene som Barns sosiale utvikling. Et nært samarbeid er etablert mellom prosjektene.

Logistikkteamet

Logistikkteamet er organisert rundt arbeidet med innhenting, behandling og kvalitetssikring av forskningsdata. Teamet er en del av forskningsavdelingen og samarbeider nært med forskerne for å løse driftsmessige og logistiske utfordringer i de ulike forskningsprosjektene. Faste medlemmer i logistikkteamet er Kristin Nordahl, Bjørn Arild Kristiansen og Christine Hassel Kristoffersen. I tillegg inngår Eyvind Elgesem, Asgeir Olseth, Trine Staer, samt senterets deltidsansatte assistenter.

I 2007 har logistikkteamet samordnet og kvalitetssikret rutiner for innhenting, registrering og behandling av spørreskjemadata. En viktig del av dette arbeidet har vært utvikling av datasystemer og databaser for å bistå i gjennomføringen av studiene. Koordinering og kvalitetssikring av observasjonskoding gjennomføres av 6 deltidsansatte kodere som er knyttet til logistikkteamet. Gjennom videoopptak av strukturerte samspillsoppgaver i familier legges grunnlaget for kvantitativ koding av interaksjon. Etter at kodingen av samspillsobservasjoner for PMTO-studiene var slutført i juli, har fokus vært på videreutvikling og tilrettelegging av observasjonskoding i den longitudinelle studien ”Barns sosiale utvikling”.

Aktiviteter

Også i 2007 har hovedaktivitetene vært knyttet til planlegging og gjennomføring av Atferdssenterets forskningsprosjekter. Flere av forskningsprosjektene som "Intensiv kvalitetssikring av Multisystemisk behandling og Contingency Management i arbeidet med rusproblemer blant ungdom" (MST/CM prosjektet), "Contingency Management (CM) opplæringsprosjektet" og "Positive atferdsstøtte i skolen" gjennomføres i samarbeid med utviklingsavdelingene for barn og ungdom. Dette samarbeidet gir gode muligheter til å prøve ut nye program og metoder i etablerte praksismiljøer der en grundig opplæring av utøverne kombineres med kvalitetssikring av implementeringen og måling av behandlingsintegritet, samtidig som en gjennomfører kontrollerte effektstudier.

Forskningsavdelingen vedlikeholder samarbeidsnettverket med Oregon Social Learning Center i Eugene (PMTO), Family Services Research Center, Medical University of South Carolina (MST) og Universitetet i Oregon (PALS). Det er videre etablert et internasjonalt forskernettverk rundt studien "Barns sosiale utvikling" med kontakter til USA, England og Sverige. I samarbeid med R-BUP er det etablert et norsk forskernettverk for intervensjonsstudier i skoler og barnehager. Atferdssenteret bidrar i arbeidet med den forskningsbaserte evalueringen av MultifunC prosjektet, og samarbeider i denne forbindelsen med forsker Sturla Fossum (Univ. i Tromsø), Statens Institusjonsstyrelse (SIS) og Institut for metoder i Sosialt Arbeide (IMS).

Forskningsavdelingens medarbeidere har også bidratt på kurs og konferanser nasjonalt og internasjonalt, samt med formidling rettet mot universitet, høyskoler og forvaltning (se vedlagte oversikt over formidlingsvirksomhet). Forskerne veileder mastergradsstudenter og doktorgradskandidater, og har fungert som 'reviewers' for norske og internasjonale tidsskrifter. Arbeidet med å styrke og videreutvikle kompetansen i forskningsavdelingen har blitt ivarettatt, blant annet gjennom intern opplæring og veiledning samt deltakelse på kurs og konferanser.

Artikler

Bjørnebekk G. (in press) Positive and negative affect as modulators of cognition and motivation: The rediscovery of affect in achievement theory. *Scandinavian Journal of Educational Research*.

Bjørnebekk G. (2007). Dispositions related to sensitivity in the neurological basis for activation of approach-avoidance motivation, Antisocial attributes and individual differences in aggressive behavior. *Social Behavior and Personality*, 35 (09), 1251-1264.

Bjørnebekk G. (2007). Reinforcement sensitivity theory and major motivational and self-regulatory processes in children. *Personality and Individual Differences*, 43, 1980-1990.

Bjørnebekk G. (in press). An investigation of possible mediators and moderators of the approach and avoidance - performance relationship: Theoretical and experimental aspects I S. A. Karabenick, P. Nenner, A. Efkliides & M. Wosnitza (red.) *Contemporary Motivation Research: From Global to Local Perspectives*. Hogrefe.

Kjøbli, J. & Sørli, M-A. (in press). School outcomes of a community-wide intervention model aimed at preventing problem behavior. *Scandinavian Journal of Psychology*.

Ogden, T., Hagen, K.A., & Andersen, O. (2007) Sustainability of the effectiveness of a programme of multisystemic treatment (MST) across participant groups in the second year of operation. *Children's Services Review*, 2, 3, 4-14.

Ogden, T., Sørli, M-A., & Amlund Hagen, K. (2007). Building strength through enhancing social competence in immigrant students at primary school. A pilot study. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 2, 105-117.

Ogden, T. & Amlund-Hagen, K. (2008). Treatment Effectiveness of Parent Management Training in Norway: A randomized controlled trial of children with conduct problems. Accepted for publication in *Journal of Consulting and Clinical Psychology*.

Ogden, T., Christensen, B., Sheidow, A., & Holth, P. (in press). Bridging the gap between science and practice: The effective nationwide transport of MST programs in Norway. *Journal of Child and Adolescent Substance Abuse*.

Richter, J. & Janson, H. (2007). A validation study of the Norwegian version of the Ages and Stages Questionnaires. *Acta Pædiatrica*, 96, 748-752.

Sørli, M-A., Amlund-Hagen, K. & Ogden, T. (2008). Social Competence and Antisocial Behavior: Continuity and Distinctiveness across Early Adolescence. *Journal of Research on Adolescence*, 18, 121 – 144.

Bøker, bokkapitler og avhandlinger

Elgesem, E. (2007). Implementeringsforskning og forskningsimplementering. Masteroppgave i sosialt arbeid, Høgskolen i Oslo.

Nordahl, T., Sørli, M-A., Manger, T. & Tveit, A. (2007). Att möta beteendeproblem bland barn och ungdomar. Teoretiska och praktiska perspektiv. [Originaltittel: Atferdsproblemer blant barn og unge. Teoretiske og praktiske implikasjoner]. Stockholm. Liber AB.

Nordahl, K. (2007). Systematisk observasjon av barn og foreldre: Metodikk med mange muligheter. Masteroppgave i sosialt arbeid, Høgskolen i Bodø

Nordahl, T. & Sørli, M-A. (in press). Samarbeid mellom hjem og skole – erfaringer og utfordringer. I [lydbok-versjon av] M. Sandbæk & G. Tveit (red.) *Sammen med familien. Arbeid i partnerskap med barn og familier* (utgitt på Kommuneforlaget). Oslo. Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek.

Sørli, M-A. (in press). Atferds- og mestringsproblemer i skolen – mer effektive tiltak trengs. I J. H. Schultz, A-M. Hauge & H. Støre. *Ingen ut av rekka går. Revidert utgave*. Oslo: Universitetsforlaget

4.4. Administrasjon/kommunikasjon

Strategiplan

Atferdssenteret har i 2007 arbeidet med og ferdigstilt sin strategiplan for 2008 tom 2010. Arbeidet ble gjennomført i samarbeid med alle ansatte og styret samt de departementer og direktorater som finansierer senteret.

Kontorlokale

Atferdssenteret har kontrakt på lokalene i Klingenberggt.4 frem til 31.12.08. Markedet på kontorlokaler i Oslo er p.t. slik at arbeidet ble igangsatt i november for å få ny kontrakt. Klingenberggt. har blitt et av Oslos pressområder når det gjelder priser på kontorlokaler, så Atferdssenteret valgte et mindre prispresset område og har skrevet kontrakt på nye lokaler i Essendropsgt 3 fra 15.12.08.

Kommunikasjonsarbeid

Atferdssenterets kommunikasjonsarbeid gjennomføres i tråd med kommunikasjonsplan 2006-2007.

- Utvikling av helhetlig grafisk profil er avsluttet. Arbeidet ble utført av Gazette i samarbeid med en intern arbeidsgruppe med deltakere fra alle avdelinger, som også har lagt premisser for anbudsspesifikasjon, gjennomført anbudsrunde med seks designbyråer og jobbet tett med designerne i utarbeidelse av føringer for visuell identitet, konseptuelle rammer og tilbakemeldinger på skisser. Representanter fra alle avdelinger har sittet i et arbeidsutvalg for å gjennomføre denne oppgaven.
- Med bakgrunn i ny grafisk profil er det arbeidet med ny hjemmeside. En intern arbeidsgruppe med deltakere fra alle avdelinger og datakyndig, har lagt premisser for anbudsspesifikasjon, gjennomført anbudsrunde og gitt tilbudet til Coretreck. De legger opp et trippelnett for Atferdssenteret. Dette er en løsning med intranett for ansatte, internett med ny design og passordbeskyttete ekstranett for spesielle grupper (styret, PMTO terapeuter, MST terapeuter etc.). Hjemmesidens første del ble ferdig og publisert 19.12.07. Intranett og ekstranett vil bli ferdig i januar. Representanter fra alle avdelinger har sittet i et arbeidsutvalg for å gjennomføre denne oppgaven.

5. Personale per 31.12.07

Senteret har pr 31.12.07 totalt 52,7 årsverk fordelt på 70 ansatte. Disse stillingene fordeler seg på 34 faste stillinger som tilsvarer 33,6 årsverk, 13 midlertidige stillinger som tilsvarer 10,9 årsverk og 23 timeansatte som tilsvarer 8.2 årsverk. Stillingene fordeler seg slik:

Fast og midlertidige stillinger ved Atferdssenteret pr 31.12.06:

Stillingskategorier	Stillinger
Administrative stillinger	4
Forskningsdirektør	1
Forsker	11
Prosjektkoordinator NIDA	1
Fagdirektør	2
Assisterende fagdirektør	2
Spesialrådgivere avd. barn og ungdom	11
Kvalitetssikrere MultifunC	3
Regionskoordinatorer, konsulent	7
Forskningsmedarbeidere/logteam	7
Timebetalte forskningsmedarbeidere, Intervjuere, kodere etc. 12 på ca 10 % jobb og 10 ca 38 % jobb	23
SUM	70

I forskningsavdelingen har følgende vært ansatt i 2007:

Terje Ogden (forskningsdirektør), Kristine Amlund Hagen (assisterende forskningsdirektør), Gunnar Bjørnebekk (forsker), Harald Janson (forsker), John Kjøbli (forsker/stipendiat), Ane Nærde (forsker), Mari-Anne Sørlie (forsker), Ragnhild Bjørknes (stipendiat), Joshua Patras (stipendiat), Sihu Klest (stipendiat), Christine H. Kristoffersen (forskningskonsulent), Bjørn Arild Kristiansen (data manager), Kristin Nordahl (data manager), Eyvind Elgesem (prosjektmedarbeider), Asgeir R. Olseth (prosjektmedarbeider), Trine Staer (prosjektmedarbeider).

Videre har professor Ivar Frønes og professor Per Holth vært ansatt i bistillinger (20 %) ved Atferdssenteret, og Frønes vil utvide sitt engasjement ved senteret i 2008. Kristin Nordahl ble i løpet av året ansatt som data manager med ansvar for observasjonsdata og leder av logteamet. Klest og Patras er nye stipendiater ved Atferdssenteret i 2007 sammen med Bjørknes som har gått over i stipendiatstilling. Harald Janson ble vurdert som docent kompetent i en svensk bedømming, og har også fått førstestillingskompetanse ved Atferdssenteret. Terje Ogden har blitt tilsatt som professor II ved Psykologisk Institutt, UiO. Fra 1. februar 2008 vil avdelingen bli forsterket med Torbjørn Torsheim som engasjeres i en 80 % forskerstilling, foreløpig for ett år.

Det er dessuten knyttet både timebetalte intervjuere, kodere og andre medarbeidere til på timebasis. Dette utgjør ca. 5 årsverk

I Utviklingsavdeling barn har følgende vært ansatt i 2007: Fagdirektør Elisabeth Askeland, Assisterende fagdirektør Anett Apeland, Spesialrådgivere: Terje Christiansen, Anne Arnesen, Wilhelm Meek-Hansen og Roar Solholm i 80 %. Regionskoordinator Bjørn Austeid (Vest), Elin Thue Berg (nord), Monica Flock og Ragnhild Pettersen (Øst), Carl Ivar Holmen (sør) og Edgar Jørgensen (Midt) og Seniorrådgiver Ingrid Madslie. Avdelingen har dessuten faglig ansvar for 7 PMTO regionskonsulenter ansatt i landets fem BUFetater. I tillegg har Terje Lillehaug arbeidet på delt tid med et prosjekt for grupper av foreldre med minoritetsbakgrunn.

I Utviklingsavdeling ungdom har følgende vært ansatt: Fagdirektør Bernadette Christensen, Assisterende fagdirektør Tori Mausest, Spesialrådgivere: Kyrre Lønnum, Dagfinn Mørkrid, Knut Taraldsen, Nina Tollefsen og Morten Hendis i 50 % stilling. Avdelingen har dessuten faglig ansvar for 5 MST konsulenter ansatt i BUFdir og faglig ansvar for alle MST-team. I tillegg har Terje Lillehaug vært engasjert i et månedsverk spesielt for å se på inntak av ungdom med minoritetsbakgrunn i MST.

Det har vært ansatt tre kvalitetssikrere for prosjektet MultifunC. Disse ble pr. 1.1.2008 flyttet over til BUFdir.

Forsker på implementeringsstudien for MultifunC er ansatt ved Universitetet i Tromsø. En informasjonsinnhenter til prosjektet er ansatt i 50 % ved Atferdssenteret, men har arbeidssted i Tromsø.

Administrasjonen består av daglig leder Helle Sandvik, konsulent Ane Kristine Kure, sekretær Rukiye Tanatar og kommunikasjonsrådgiver Ellen Berg Svernæs.

6. HMS

Det er valgt HMS tillitsmann og vara. Vi har deltatt i en arbeidsgruppe i Unirand hvor det har blitt utarbeidet en HMS-håndbok for hele UNIRAND konsernet og en sjekkliste for

vernerunder. Unirand as har et arbeidsmiljøutvalg for hele konsernet, dette har hatt 3 møter i 2007.

Vernerunde i 2007 er gjennomført ved å sende ut en HMS sjekkliste til alle ansatte, og ved at leder og verneombudet har hatt personlige samtaler med noen av de ansatte.

Både daglig leder for Atferdssenteret og verneombud har gjennomgått godkjent HMS-opplæring.

Ved senteret er fleksibel arbeidstid og et godt støtteapparat på jobben virkemidler for å få ned sykefraværet. Vi legger vekt på riktige kontormøbler. Det er foreløpig ikke innført individuelle planer for oppfølging av sykemeldte.

Atferdssenteret hadde i 2007 et sykefravær på 3,58 %.

Det har ikke vært noen arbeidsulykker i 2007.

7. Finansiering

Atferdssenteret blir fullfinansiert gjennom et felles tildelingsbrev fra Barne- og likestillingsdepartementet, Sosial- og helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet.

En forskningsstudie er hovedfinansiert fra NIDA. Denne har gått over 5 år, og er nå avsluttet.

Det ble i 2007 holdt 2 orienteringsmøter om senterets fremdrift for senterets bidragsytere. De var også invitert til den årlige fagkonferansen.

Vedlegg 1 Konferanser, Undervisning og konferansebidrag

1.1 Konferanser

Nasjonal fagkonferanse (den sjuende i rekken): Nasjonal fagkonferanse i 2007 ”Utvikling av sosial kompetanse under ulike oppvekstvilkår”, fikk stor oppslutning med 665 påmeldte fra hele landet, samt Danmark, Sverige, Island og Russland. Konferansen ble åpnet av Barne- og likestillingsminister Manuela Ramin-Osmundsen. Nytt av året var at Atferdssenteret inviterte evidensbaserte prosjekter til å stille med postere på seminarets første ettermiddag. Det deltok 20 postere, hvorav 9 var fra prosjekter ved Atferdssenteret.

Hovedforedragsholdere:

- Nancy Eisenberg, PhD, Arizona State University. Self-regulation, adjustment and social competence
- Ann Masten, Professor PhD., University of Minnesota. Continuity, Change, and Cascades: Developmental Approaches to Competence.
- Ivar Frønes, UiO og Atferdssenteret, Sosial kompetanse; i skjæringsfeltet mellom ulike fag og perspektiv
- Terje Ogden, Atferdssenteret Barn og unges kompetanseutvikling – fra forskning til praksis.

PALS konferansen (den 4 i rekken) hadde 200 deltakere.

Hovedforedragsholder:

- Professor Jeff Sprague, The Institute on Violence and Destructive Behaviour, University of Oregon.
- Konferansens avslutningsforedrag ble holdt av kunnskapminister Øystein Djupedal.

1.2. Undervisning og Konferansebidrag utviklingsavdeling barn.

Konferansebidrag

Anne Arnesen

Atferdssenterets årlige PALS-konferanse: Kartlegging av elevatferd, 8.6.2007.

Fylkesmannen i Vestfold: Forebyggende arbeid i skolen, Presentasjon av PALS, september 2007.

”Postersesjon; Kartlegging av elevatferd, Presentasjon av SWIS”, Atferdssenterets nasjonale konferanse.

”Etniske minoritetslevers utbytte av PALS”, Atferdssenterets nasjonale konferanse.

Elisabeth Askeland og Roar Solholm

Norske Psykologikongress, ”Parent Management Training – Oregonmodellen (PMTO). Erfaringer og resultater av snart 10 års utprøving i Norge”, Oslo.

Terje Christiansen

”Evidensbasert praksis, innvirkning på sosialt arbeid”, Atferdssenterets nasjonale konferanse.

”Implementeringens innvirkning på en kommune”, Lørenskog kommune.

Evidensbasert praksis, innvirkning på sosialt arbeid. Århus kommune.

Terje Christiansen, Roar Solholm og John Kjøbli

”Postersesjon; TIBIR Tidlig innsats for barn i risiko. Presentasjon av modellen, implementeringen og forskningen” Atferdssenterets nasjonale konferanse.

Terje Christiansen og Gunnar Øygarden

”Teoretisk grunnlag for PMTO. Behandlingsmodellen PMTO og TIBiR – Tidlig innsats for barn i risiko”, Sandefjordskonferansen.

Kristine Amlund Hagen og Elisabeth Askeland

”Behandlingsresultater fra Parent Management Training- Oregonmodellen: En randomisert kontrollert studie med norske familier”, Fagkonferanse i Odense arrangert av Servicestyrelsen i Danmark.

Wilhelm Meek-Hansen

”Teamledelse og teamets betydning”, Atferdssenterets årlige PALS-konferanse.

Undervisning og presentasjoner

Anne Arnesen:

”Positiv atferd og støttende læringsmiljø”. Utdanningsakademiet – Utdanningsforbundet

Elisabeth Askeland

”PMTOs teoretiske grunnlag, resultater fra effektstudien, FIMP som kvalitetssikringsinstrument, samt videodemonstrasjon av klinisk PMTO arbeid”, Undervisning på profesjonsstudiet i psykologi ved Psykologisk institutt, UiO..

”Introduksjon til behandlingsmodellen PMTO”, Sørlandet kompetansesenter (Stat.ped.).

”Kritiske faktorer i valg av tiltak” BUF-etat, kompetansestyrking av fagteamene. Undervisning for planleggere i Bufetat.

”Tidlig innsats for barn i risiko (TIBIR). Presentasjon for Forskernettverket ved R.BUP sør/øst.

”Trinnvis kartlegging av risikobarn. En effektiv sluse til rett intervensjon?”, presentasjon for Temanettverket ”Urolige sped- og småbarn, R.BUP, sør/øst.

Monica Flock, Ragnhild Pettersen, Elisabeth Askeland,

”Psykososiale behandlingstiltak for barn og unge med ADHD. PMTO, Webster-Stratton, Barkley, MST”. En undervisningsrekke fordelt blant NIT gruppens medlemmer rettet mot landets fastleger, arrangert av ”Kompetansesenter for ADHD, tourette og narkolepsi - Ullevål sykehus”.

Roar Solholm

Undervisning på profesjonsstudiet i psykologi ved Universitetet i Bergen

Undervisning på Bachelorstudiet i generell psykologi ved Universitetet i Bergen

Nasjonalt implementeringsteam (NIT), alle sentralt plasserte og regionskoordinatorene:

Diverse presentasjoner og erfaringsutvekslinger i tilknytning til PMTO, PALS og Forebyggingsprogrammet TIBIR rettet mot kommuner, samt informasjon til skoler, fylkesmenn, helseforetak, departementer og direktorater.

Veiledning

Anne Arnesen

Hovedveileder kandidat spesialistutdanningen klinisk pedagog v/RBUP Øst

Roar Solholm

Hovedveileder på hovedoppgave ved Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen

Komité arbeid, Faglige verv, Referee

Anne Arnesen

Nasjonal arbeidsgruppe for etablering av OECDs nettverk mot vold og mobbing i skolen.

Elisabeth Askeland

Utnevnt som deltaker i en følgegruppe, Family and Schools Together (FAST) ved Nordisk Campbell Center.

Elisabeth Askeland

Referee: Tidsskrift for Norsk Psykologforening

1.3 Undervisning og konferansebidrag utviklingsavdeling ungdom

Konferansebidrag:

Bernadette Christensen:

Erfaringer fra implementering av multisystemisk behandling av ungdom med alvorlige atferdsproblemer i Norge. Association for Mental Health in Finland, Helsinki, 1.november 2007.

MST Network Partner Conference, roundtable workshop on large scale implementation of MST, Charleston SC, USA, oktober 2007.

Bernadette Christensen og Dagfinn M rkr d:

Evidensbaserte metoder og evidensbasert praksis. Hamar lokalavdeling av Norsk Psykologforening, 22. mars 2007

Kvalitetsutvikling gjennom kvalitetssikring i MST og FFT. Bufdir-konferansen, 10. oktober 2007.

Dagfinn M rkr d og Astrid van Dam:

Functional Family Therapy. Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse, Oslo 30. oktober 2007

Knut Taraldsen og Bernadette Christensen:

8  r med MST. Hva viser tallene? Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse, 31.oktober 2007.

Nina Tollefsen:

Arbeid med sosial støtte i MST. Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse, Oslo 31. oktober 2007

Undervisning

Utviklingsavdeling ungdom har i 2007 avholdt tre 5-dagers oppl ringsuker for ansatte i MST team i Norge, Sverige og Danmark, ansatte i fagteam og ansatte i norske og svenske MultifunC institusjoner.

Vi har i tillegg til de fire obligatoriske vedlikeholdsseminarene, arrangert to samlinger   to dager for alle MST veilederne der tema har vært veileder- og terapeut utvikling.

Bernadette Christensen:

Undervisning 2.avd. psykologi, Universitetet i Oslo: Konsultasjon og behandlingsarbeid med barn basert på læringspsykologisk og kommunikasjonsorientert tenkning, 40 timer vår 2007.

Bernadette Christensen og Dagfinn Mørkrid:

Undervisning på 2.avd. psykologi, Universitetet i Oslo: Psyc4401 - Førstelinjepraksis. Forelesninger (14 timer) og seminargrupper (44 timer) høsten 2007.

1.4 Undervisning og konferansebidrag forskningsavdelingen

Undervisning:

Gunnar Bjørnebekk

Programmer for å redusere problematferd – hva virker? Pedagogisk forskningsinstitutt praksisseminar, 13. september

Harald Janson

ASQ og ASQ:SE: Bruk av enkle foreldreutfylte skjemaer om små barns utvikling for screening og i kliniske sammenhenger. Workshop, Norsk Psykologikongress, 30.-31. august, Oslo.

Ane Nærde

Depresjoner blant mødre med små barn. Fagdag for Helsesøstergruppa i Telemark, Lifjell, 30.januar.

Atferdsproblemer hos små barn: Forståelse, vurdering og tiltak. Temadag for Bamble kommune, Bamble, 20.mars.

Mari-Anne Sørlic

Cluster-based studies. Forelesning. Forskernettverk – intervensjons-forskning i barnehage og skole. Oslo, 23.februar.

Atferdsproblemer i et system- og risikoperspektiv. Evidensbasert praksis. Forelesning på fordypning i klinisk barne- og ungdomspsykologi. NFP. Oslo, 26.april.

Konferansebidrag:

Ragnhild Bjørknes

Arbeid med PMTO (Parent Management Training Oregonmodellen) gruppetilbud til foreldre med minoritetsetnisk bakgrunn. Nasjonal Fagkonferanse: Utvikling av sosial kompetanse under ulike oppvekstvilkår, 2007, Oslo Kongressenter, Oslo 30-31. okt..

Gunnar Bjørnebekk

Future Time Orientation and Temperaments as Determinants of Antisocial Attributes and Aggressive Behavior. Earli, 12th Biennial Conference for Research on Learning and Instruction, Budapest, Hungary August 28 - September 1.

Hvorfor involverer unge seg i gjeng; risikofaktorer og motiver. Nasjonal fagkonferanse 2007, Utvikling av sosial kompetanse under ulike oppvekstvilkår, Oslo; 30-31.oktober.

Kristine Amlund Hagen

Foreløpige resultater fra PMTO behandlingseffektstudien, Region Øst -PMTO, Klækken Hotell. Mars

Foreløpige resultater fra PMTO behandlingseffektstudien. Norsk Atferdsanalytisk Forening (NAFO), Storefjell. Mai

Behandlingsresultater fra PMTO Effekstudien. Odense, Danmark. Mai

Treatment effectiveness of Parent Management Training in Norway. Roehampton University, London. Juli

Social Competence and Antisocial Behavior: Continuity and Distinctiveness across Early Adolescence. American psychological Association's annual conference 2007, San Francisco, USA. August

Behandlingsresultater fra PMTO Effekstudien BufEtat- PMTO arbeidsseminar, Leangkollen Hotell. September

Behandlingsresultater fra PMTO Effekstudien. Helse Vest, G4 opplæring PMTO, Bergen. Oktober

Utvikling av Sosial Kompetanse og Antisosialitet i Ungdomsalderen. Nasjonal Fagkonferanse, Atferdssenteret, Oslo Kongressenter. Oktober

Behandlingsresultater fra PMTO Effekstudien. Nasjonal Fagkonferanse, Atferdssenteret, Oslo Kongressenter. Oktober

Treatment effectiveness of Parent Management Training in Norway Nordic Campbell Center, NC2-Conference, København, Danmark. November

Harald Janson

Soft neurological signs (SNS) in a Norwegian population sample 4–16 years. Poster presented at the 13th International ESCAP Congress, Firenze, Italy, August 2007.

Developing tasks for the longitudinal study of parent-child interaction. Poster presented at the 115th Convention of the American Psychological Association, San Francisco, CA, August .

John Kjøbli

Tidlig intervensjon for barn i risiko. Forskningen så langt. Fagseminar, Larvik (7. des.).

The Early Intervention for Children at Risk for Developing Behavioral Problems (TIBiR). Improving preventive efforts by combining research and practice in real world settings. Posterpresentasjon Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse 2007, Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Oslo (30-31. okt.).

Kristin Nordahl

Developing tasks for the longitudinal study of parent-child interaction. Poster presented at the APA convention i San Francisco, CA, Aug 17-20. Poster også presentert på Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse, Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Oslo (30-31. okt.)

Observasjon av små barn og foreldre i en longitudinell studie. Presentasjon på Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse 2006, Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Oslo (24-25. okt.)

Ane Nærde

Developing tasks for the longitudinal study of parent-child interaction. Poster presented at the 2007 APA Convention, San Francisco, USA, August 17-20.

Observasjon av små barn og foreldre i en longitudinell studie. Presentasjon på Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse 2006, Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Oslo (24-25. okt.)

Terje Ogden

Skolens mål og muligheter i skjæringspunktet mellom effektivitet og inkludering

Oppvekstkongressen 2007: ”For alle kan lære”, Fylkesmannen i Hordaland, Utdanningsavdelingen og KS Hordaland, Solstrand Hotell, Bergen, 14.Mars.

Skolens mål og muligheter – tilpasset opplæring. Fylkesmannen i Oppland, Oppvekst- og utdanningsavdelingen. SAS-Radisson hotell, Lillehammer, 2. mai

Combining Multisystemic Therapy (MST) and Contingency Management (CM): The implementation of an evidence-based substance abuse treatment. Symposium: MultifunC – a residential treatment program for delinquent and drug using adolescents. XXXth International Congress on Law and Mental Health (IALMH), International Scientific Committee sessions, Padova, Italia. 25.Juni

Multisystemic Therapy (MST) in Norway: Sustainability of effectiveness two years after intake. 2nd International conference on Child and Adolescent psychopathology. Whitelands college, Roehampton university, London. 5.-6. juli

Kan intervensjonsforskning bidra til forståelse av resiliens hos barn og unge med alvorlige atferdsproblemer? Nasjonalt nettverk for resiliensforskning, R-BUP Øst og Sør, Oslo. 11. September

Implementing and evaluating empirically supported family and school programs. First European conference on Social, Emotional and Behaviour Competence and Difficulties in Children and Young Persons (SEBCD), 13-15th September, Dolmen Hotel, Malta. 15.September

Utvikling av sosial kompetanse og forebygging av problematferd i grunnsopplæringen. Konferanse for skoleeiere, PP-tjenesten og skoleledere. Tønsberg, Fylkesmannen i Vestfold. 28. September

Hva betyr det å arbeide kunnskapsbasert og evidensbasert? Konferanse: ”Tillit til tjenestene? Om kunnskapsgrunnlag og åpenhet i barnvernet og familievernet” Hotell Bristol, Oslo. 10. oktober

Transforming and implementing evidence-based practices in Norway. International conference on implementation and translational research. The Institute of evidence-based social work practice (IMS), Lejonadal Castle, Stockholm. 15.-16. oktober

Sosial kompetanse som mestring og utviklingsfelt og Hva er evidensbasert praksis? Atferdssenterets nasjonale fagkonferanse. Oslo Kongressenter 30. – 31. oktober

Sosial kompetanse og sosiale ferdigheter i forskning om barns læring, utvikling og tilpasning. Konferanse om sosial kompetanse. Høyskolen i Oslo, Avd. for førskolelærerutdanning. November

Betingelser for at tiltak rettet mot elevenes læringsutvikling skal virke kvalitetsfremmende. ”Nøkler til kvalitetsutvikling i skolen”, Forskerseminar Kunnskapsdepartementet, Oslo. 28. November

Skolans mål och möjligheter. Att förebygga problembeteende och fremja elevernas sociala kompetens. Örebro Universitet – 'Förebyggandets konst'. 6. desember

Mari-Anne Sørlic

Evidens- og kunnskapsbasert praksis. Atferdsproblemer i et systemisk og empirisk perspektiv. Foredrag på Dialogseminar, Arr. Videncenter for Specialpædagogik, København, 20.april.

Forskningen med PALS inn i framtida. Foredrag på Atferdssenterets årlige nasjonale PALS-konferanse, Oslo, 6-7.juni.

Sammenhenger mellom sosial kompetanse, atferdsproblemer og utvikling av rusproblemer? Foredrag på den landsomfattende konferansen "Te ka slags nøtte?", Narvik, 18-19.september.. Arr. Nordnorsk Kompetansesenter – Rus. Video-opptak:

www.forebygging.no

Suksessfaktorer for å få tiltak til å virke i barnehager og skoler. Foredrag på nasjonal tverrfaglig og tverretatlig konferanse "Gi aldri opp et eneste barn". Sandefjord, 22-23.oktober. Arr. Sandefjord kommune, Skole- og barnehageetaten.

PALS – utbytte for minoritetsspråklig bakgrunn. Fokus på sosial kompetanse og foreldresamarbeid. Foredrag på Atferdssenterets nasjonale konferanse, Oslo, 30-31.oktober.

The Positive Behavior in School Study. A large-scale longitudinal effectiveness study of the school-wide PALS intervention model. Poster presentert på Atferdssenterets nasjonale konferanse, Oslo, 30-31. oktober.

Implementing and evaluating empirically supported family and school programs for children with conduct problems in Norway; The school-wide intervention model "PALS". Foundation, implementation and research. Foredrag på The First European SEBCD Conference, Malta, September, 13-16..

Vedlegg 2: Veiledning

2.1 Veiledning utviklingsavdeling barn

Anne Arnesen

Hovedveileder kandidat spesialistutdanningen klinisk pedagog v/RBUP Øst

2.2 Veiledning utviklingsavdeling ungdom

Bernadette Christensen:

Veiledning av gruppe til spesialitet i klinisk barn- og ungdomspsykologi

Individuell veiledning av psykologer i forbindelse med skriftlig oppgave til spesialitet i klinisk barn- og ungdomspsykologi.

2.3 Veiledning forskningsavdelingen

Kristine Amlund Hagen

Doktorgradsstipendiat: John Kjøbli, Atferdssenteret og Psykologisk Institutt, UiO

Hovedoppgave i psykologi: Sarah Ekelund og Sigrid Fodstad Kristiansen, Psykologisk Institutt, UiO

Doktorgradsstipendiat Sihu Klest, Atferdssenteret og Psykologisk Institutt, UiO

Doktorgradsstipendiat Joshua Patras, Atferdssenteret og Psykologisk Institutt, UiO.

Harald Janson

Doktorgradsstipendiat Anne Kjeldsen, Nasjonalt folkehelseinstitutt og Psykologisk institutt, UiO

Masterprogrammet i psykologi: Vibeke Ottesen, Psykologisk institutt, UiO

Masterprogrammet i psykologi: Thomas Roel Moen, Psykologisk institutt, UiO

Ane Nærde

Masteroppgave i sosialt arbeid: Kristin Nordahl, Atferdssenteret og Høgskolen i Bodø

Doktorgradsstipendiat Anni Skipstein, Folkehelseinstituttet

Stipendiat Ragnhild Bjørknes, Atferdssenteret.

Terje Ogden

Doktorgradsstipendiat John Kjøbli, Atferdssenteret – Psykologisk Institutt, UiO

Doktorgradsstipendiat Bent Storå, RBUP-sør og øst – Psykologisk Institutt, UiO

Doktorgradsstipendiat Joshua Patras, Atferdssenteret – Psykologisk Institutt, UiO

Doktorgradsstipendiat Sihu Klest. Atferdssenteret – Psykologisk Institutt, UiO

Hovedoppgave i psykologi, Sarah Ekelund og Sigrid Fodstad Kristiansen, Psykologisk Institutt, UiO

Mastergradoppgave i sosialt arbeid: Eyvind Elgesem (HiO), Terje Christiansen (NTNU).

Vedlegg 3. Komitéarbeid, Faglige verv, Referee.

3.1 Komitéarbeid/sensorvirksomhet/faglige verv utviklingsavdeling barn

Anne Arnesen

Nasjonalt arbeidsgruppe for etablering av OECDs nettverk mot vold og mobbing i skolen.

Elisabeth Askeland

Utnevnt som deltaker i en følgegruppe, Family and Schools Together (FAST) ved Nordisk Campbell Center.

Elisabeth Askeland

Referee: Tidsskrift for Norsk Psykologforening

3.2 Komitéarbeid/sensorvirksomhet/faglige verv utviklingsavdeling ungdom

Bernadette Christensen:

Sensor til embetseksamen i psykologi ved Universitetet i Oslo våren 2007 og høsten 2007

Medlem av styringsgruppen for barne- og ungdomspsykologi, Institutt for Aktiv Psykoterapi

Medlem av styringsgruppen for voksen psykologi, Institutt for Aktiv Psykoterapi

Tori Mauseth:

Medlem av styringsgruppen for barne- og ungdomspsykologi, Institutt for Aktiv Psykoterapi.

3.3 Komitéarbeid/sensorvirksomhet/faglige verv forskningsavdelingen:

Komitéarbeid

Kristine Amlund Hagen

Medlem av Atferdssenterets Advisory and Monitoring Board (AMB).

Medlem av Atferdssenterets Data sikkerhetsgruppe

Ane Nærde

Medlem av sakkyndig komité i forbindelse med tilsetting av forsker ved NOVA

Sensor for Hovedoppgave ved psykologisk institutt, UiO.

Faglige verv

Kristine Amlund Hagen

Fra 1999: American Psychological Association, APA: International Affiliate

Fra 1999: Society for Research in Child Development, APA: Member

Terje Ogden

Styremedlem, Nordisk Campbell Center, København,

Styremedlem IMS: Institut for metoder I sosialt arbete (Socialstyrelsen), Stockholm

Medlem I forskningsfaglig råd BUF-direktoratet, Oslo

Mari-Anne Sørli

Medlem i "Utdanningsdirektoratets Nettverksgruppe".

Leder av “Forskernettverk - intervensjonsforskning i barnehage og skoler” (sammen med Mette Ystgaard, RBUP).

Referee

Gunnar Bjørnebekk

Personality and Individual Differences

Harald Janson

Journal of Personality Assessment.

Terje Ogden

Scandinavian Journal of Psychology

Scandinavian Journal of Educational Research

Tidsskrift for Norsk Psykologforening

Tidsskriftet Spesialpedagogikk, forskningsbilag